

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: УДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО
КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА НАВЧАЛЬНОЇ
ДОКУМЕНТАЦІЇ**

**Збірник
матеріалів IV-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

13-15 квітня 2022 року, м. Одеса

У Збірнику опубліковано матеріали IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації», яка проходила 13-15 квітня 2022 року на базі Одеської національної академії харчових технологій в умовах воєнного стану з причини російсько-української війни.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Богдан ЄГОРОВ	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор (Голова редакційної колегії)
Федір ТРИШИН	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник Голови редакційної колегії)
Надія ДЕЦ	директорка Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцентка
Любов ЛАНЖЕНКО	начальниця Навчального відділу НЦООП, к.т.н., доцентка
Оксана КРУЧЕК	начальниця Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцентка
Юрій КОРНІЄНКО	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Валерій МУРАХОВСЬКИЙ	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Людмила РИЖЕНКО	методистка вищої категорії Навчального відділу НЦООП

Оргкомітет IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

Література

2. Методичні рекомендації щодо організації проведення навчальних занять за допомогою дистанційних технологій для учнів початкової школи закладів загальної середньої освіти в умовах карантину [Електронний ресурс] // відділ освіти, молоді та спорту виконавчого комітету михайлівської сільської ради. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <http://myhaylivka.osv.org.ua/news/15-40-50-24-03-2020/>.
3. Положення про організацію освітнього процесу [Електронний ресурс] // ОНАХТ. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.onaft.edu.ua/download/pubinfo/provision-educat-process-1.pdf>.

УДК 372.016.51

ПРОЦЕС РОЗРОБКИ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ (ДК)

**Н.В. Волгушева, І.Л. Бошкова, Е.І. Альтман,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Постановка проблеми.

Багатогранність і складна архітектура дистанційного освітнього процесу вимагають якісної роботи всіх його механізмів, в якій задіяні та взаємопов'язані інформаційні та комунікаційні технології, а також людські ресурси, що у свою чергу обумовлює розробку системи внутрішнього контролю, що дозволяє різнобічно досліджувати всю сукупність процесів, навчання. Підхід до проведення внутрішнього контролю дистанційного освітнього процесу має відрізнятися від підходу, що застосовується у традиційній формі навчання, і насамперед це пов'язано з використанням інформаційних та комунікаційних технологій, як у процесі навчання, так і при оформленні різної документації. Зазначене визначає актуальність подальшого розвитку організації внутрішнього контролю дистанційного освітнього процесу, а також зумовлює методичну та практичну значущість дослідження.

Основна мета дослідження.

Розробка спеціалізованого регламенту та методики проведення внутрішнього контролю дистанційного освітнього процесу. Основною метою є дослідження подальшого розвитку організації та методики проведення внутрішнього контролю дистанційного освітнього процесу, а також основи забезпечення методичної і практичної складових матеріалів до дистанційних курсів.

Виклад основного матеріалу. Процес розробки дистанційного курсу можна розділити на дві складові: розробка навчально-методичного наповнення та дизайн курсу. На першому етапі проводиться структурування текстів, логічна побудова їх частин, проектування структури понятійного апарату та інструментальної частини курсу – контролю, обговорень тощо. Дуже важливе при цьому планування гіпертекстової структури курсу, тобто системи посилань та переходів між поняттями, змістовною та інструментальною компонентами. Після цього проводиться створення та розміщення матеріалів в

електронному вигляді, формування системи переходів та посилань, реалізація контролю, комунікаційних заходів тощо.

Комплект навчально-методичних матеріалів ДК повинен розроблятися відповідно до принципів:

1. Програма дистанційного курсу має містити цілі як компоненти навчального процесу з даної дисципліни, формувати мотивації успішного вивчення курсу за допомогою роз'яснення його місця та значення у системі навчання.

2. Навчальні матеріали у цифровій формі з використанням гіпертексту повинні задовольняти вимогу простоти орієнтації студентів під час переміщення за посиланнями. У передмові до навчальних матеріалів необхідно пояснити умовні позначення посилань та дати поради щодо раціональних прийомів навігації.

3. ДК повинен передбачати спілкування студентів із викладачем та між собою.

4. ДК не є електронною копією друкованих підручників чи простим комп'ютерним підручником. Інформаційно-комунікаційні технології (не будучи самоціллю) можуть і повинні ефективно використовуватися для досягнення цілей навчального процесу.

Процес створення ДК курсу вимагає від викладачів-авторів знань як у предметній галузі, для якої створюється ДК, так і в галузі інформаційних технологій, що на практиці найчастіше передбачає співпрацю двох спеціалістів: викладача-практика, відповідального за зміст курсу (автор курсу), та методиста-консультанта, який володіє інформаційними технологіями (інженер із знань).

Існуюча нині у світовій практиці мережа відкритого заочного та дистанційного навчання базується на шести відомих моделях, що використовують різні традиційні засоби та засоби нових інформаційних технологій: телебачення, відеозапис, друковані посібники, комп'ютерні телекомунікації.

Складниками дистанційного навчального курсу є:

- інформаційні ресурси;
- засоби спілкування;
- Система тестування;
- Система адміністрування.

Найважливішим компонентом дистанційного курсу є інформаційні ресурси, т.к. у них зосереджена змістовна частина – контент (content). Контент включає:

- навчальний матеріал (конспекти лекцій, демонстраційні матеріали тощо);
- додаткові інформаційні матеріали (коментарі викладача, відповіді на запитання, що часто ставляться тощо);
- бібліотеку ресурсів (рекомендована література, списки Web-ресурсів на тему курсу тощо);
- предметний та/або тематичний словник (глосарій);
- Програму навчання (академічний календар); і т.д.

Одне з найважливіших питань — організація ефективних засобів спілкування, які не лише компенсують відсутність безпосереднього контакту викладачів та студентів між собою, а й, наскільки можна, надають нові якості їх спілкуванню.

Традиційно тут виділяються електронна пошта e-mail (особливо розсилки), дошки оголошень, віртуальні конференції, відео- та аудіо-трансляції, віртуальні семінари та обговорення.

Базові механізми, за рахунок яких можна організувати ефективні засоби спілкування, умовно поділяють на асинхронні та синхронні, які отримали назву offline та online відповідно.

Асинхронні засоби не вимагають у сторін, що обмінюються, постійного з'єднання. До таких засобів можна віднести: e-mail та побудовані на основі e-mail автоматичні розсилки (так звані mail-lists), дошки оголошень типу Bulletin Board System (BBS), offline-конференції типу "луна" FidoNet тощо. Відзначити, що з розвитком телекомунікацій роль таких засобів знижується. Однак за традиційно низької якості телекомунікацій у Росії їх використання — єдине, що дозволяє зробити систему дистанційного навчання ефективною.

Синхронні засоби передбачають одночасні узгоджені дії сторін — один каже, другий слухає водночас.

Система тестування включає:

- Засоби обробки результатів тестування;
- та інтерактивні тести;
- Графік проходження тестів.

Всі розглянуті online-засоби передбачають наявність прямого виходу в Інтернет і базуються так чи інакше на сервісах, що існують в Інтернеті. Найбільш ефективними є online-конференції, що дозволяють підтримувати безліч різних форм спілкування у процесі ДН: семінари, обговорення, обмін досвідом, проведення наукових конференцій. До нових та багатообіцяючих засобів відносяться інтернет-трансляції відео- та аудіоматеріалів та інтернет-телефонія.

Висновки.

Викладач, що організує роботу в системі дистанційного навчання, повинен бути більш мобільним, постійно знаходиться в інформаційному просторі, мати знання комп'ютерної грамотності і завжди бути «онлайн». Викладання в системі дистанційного навчання має свої недоліки: постійний контакт з комп'ютером, що позначається на стані здоров'я, насамперед на зір, відсутність особистого контакту з тим, хто навчається, що важко на психологічному рівні. Але при цьому робота в системі дистанційної освіти має низку безперечних особливостей та переваг: можливість автоматизувати систему оцінки знань; використання сучасних мультимедійних технологій у навчальних матеріалах, що не завжди можливе при аудиторних заняттях; синхронне або асинхронне спілкування учнів між собою та з учням.

	Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса	
79	НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Г.В. Шлапак, Н.Г. Азарова	187
80	ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ І.С. Калмикова	188
81	АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ А.В. Селіванова	189
82	ПРОЦЕС РОЗРОБКИ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ (ДК) Н.В. Волгушева, І.Л. Бошкова, Е.І. Альтман	192
83	ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «УЧБОВА ПРАКТИКА В МАЙСТЕРНЯХ» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Л.С. Солдатенко	195
84	УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСОВОГО ПРОЄКТУВАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Н.Г. Азарова, Г.В. Шлапак	197
85	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Б.І. Струк, О.В. Павлюк, В.В. Гончарук	198
86	ДИСТАНЦІЙНА ПРАКТИКА З ЕЛЕМЕНТАМИ ON-LINE НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАРКЕТОЛОГІВ О.В. Євтушок, Л.А. Бахчиванжи, Р.Р. Значек	201
87	ON-LINE – ТЕСТИ ЯК НАДІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ З ГЕОГРАФІЇ Т.Ю. Насушна, ВСП «Механіко-технологічний фаховий коледж ОНАХТ», м. Одеса	204
88	МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Л.В. Гордієнко, В.Ю. Толстих, О.М. Котузаки, А.Б. Чабан	207
89	ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ І ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ Ю.Г. Неустроєв, Г.М. Павленко	210
90	ДО АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ Т.В. Стрікаленко, О.В. Ляпіна, О.М. Берегова	213
91	ПАРАДИГМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА МАЙБУТНЬОГО О.Б. Каламан, Д.В. Мандрикін	214